

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

24. TÝDEN (12.6.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

V porostech se objevují škůdci letního období. Začíná hromadná migrace molice vlašovičnickové, početnost je místy vysoká (několik samic a snůšek/rostlinu). Přibývá zápředníčků, housenky začínají škodit, škodlivost bude vzrůstat. K nárůstu početnosti dochází i u dalších škůdců (trásněnků, mšic, housenky můr...), je třeba provádět monitoring 2x týdně, výskyt škůdců se mění velmi rychle. Objevují se dospělci nové generace krytonosců, které je třeba regulovat před vykladením vajíček. Početnost dřepčků zůstává lokálně proměnlivá.

Přetrvávají rozdíly mezi oblastmi v početnosti škůdců (např. dřepčků), obdobně jako v loňském roce. Začíná nástup letních škůdců, počasí pro migraci má být příznivé, někteří z nich mohou překročit práh škodlivosti během několika dní. Monitoringu a ochraně proti škůdcům je třeba v následujících 2–3 týdnech věnovat vyšší pozornost než dosud.

Brokvičková zelenina - začínají škodit housenky zápředníčků, práh škodlivosti překročen i u molice vlašovičnickové (bude rychle přibývat), škodlivost dřepčků v závislosti na lokalitě. Někde přetrvává vyšší výskyt trásněnek. Pokračuje migrace mšic, kolonií zatím minimum. Objevují se první dospělci krytonosců, jsou často skryti v porostu, škody se mohou projevit za několik týdnů po zvětšení larev. Bělásků a můr zatím málo, dospělců vrtalek též menší množství.

Ostatní zelenina - přibývá mšic a kyjatek v různých plodinách, někde jsou regulovány predátory a parazitoidy. Početnost trásněnek na cibuli v závislosti na intenzitě ochrany, při vyšším výskytu poškození vzhledu listů, objevují se i v dalších plodinách. Na chřestu dospělci a vajíčka chřestovníčka obecného. V zemi škodí drátovci. Létaří dospělci kovolesskece gama a můr, včetně osenice polní. Na celeru miny vrtule celerové.

Riziková: molice, zápředníček, dřepčci, housenky můr, drátovci, trásněnků, mandelinky, kyjaty a mšice

Molice vlašovičnicková

- začátek hromadné migrace, početnost variabilní od prahu pozorovatelnosti až po několik dospělců a snůšek/rostlinu. Na teplejším jižním Slovensku min. týden početnost vysoká, migrující molice bylo možné pozorovat mimo zemědělské plochy obdobně jako při podzimní migraci, u nás může být situace podobná, jen o 1-2 týdny zpožděná.

Monitoring - dospělci a vajíčka na spodní straně listů, při masovém přeletu jsou dospělci všude v krajině. Mohou krátkodobě usednout i do jiných plodin - do několika dní sami odletí bez nutnosti ochrany.

Ochrana - v závislosti na početnosti dospělců. Migrace potrvá cca 3-4 týdny, plán ochrany je třeba rozvrhnout na celé období (začít kontakty proti dospělcům, po vylíhnutí nymf zařadit systémovější přípravky). U molice je důležité ošetřit co největší plochu spodní části listů, nekvalitní ošetření (např. nevhodné trysky s velkými kapkami) rozhodují o odlišnostech v napadení sousedících porostů různých pěstitelů.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- oproti normálu výskyt nízký, škodlivost nadále pouze lokální, připomíná to loňský rok, kdy byly velké rozdíly mezi oblastmi.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců.

Zápředníček polní

- dospělců přibývá, v některých porostech již více než 1 housenka/rostlinu, začínají škodit.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků, při vyšším výskytu vizuální prohlídka rostlin (letos zatím v lapácích dospělců málo, početnost neodpovídá pozorovaným dospělcům v porostech ani poškození rostlin). Zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed).

Ochrana - sítě proti hmyzu zabrání kladení vajíček. Ochrana se provádí proti nejmladším housenkám, při vysokém výskytu dospělců se může ošetřit i na dospělé před vykladení vajíček (spojit s ochranou proti molici a dřepčíkům).

Krytonosci

- v porostech dospělci nové generace, jarní výskyt byl rozvleklý, přilet brouků a riziko škod bude až do července.

Monitoring - dospělci často skryti v porostu, použít žluté misky jako při monitoring v řepkách.

Ochrana - cílit na dospělé před vykladením vajíček. Při vyšším výskytu mohou škodit i dospělci žírem.

Housenky mūr

- v porostech první vajíčka, mohou se objevit housenky různých druhů.

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

Ochrana - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí.

Mandelinka bramborová

- sledování ukončeno, škodit může po celé letní období.

Kyjatka hrachová

- početnost variabilní, v závislosti na ošetření, srážkách a početnosti užitečných organismů.

Monitoring - v počátku jsou ukryté mezi listy na vrcholových částech rostlin, velké kolonie jsou na vegetačním vrcholu, listech i luscích. Zelené nymfičky jsou dobře maskované, mohou se snadno přehlédnout.

Ochrana - rychlost růstu kolonií je vysoká, provádět monitoring 2x týdně. Kyjatky lákají predátory i parazitoidy, při nízkém výskytu mohou regulovat početnost - zohlednit při rozhodování o postřiku.

Novinka

Mšice

- pokračuje migrace různých druhů mšic do porostů, početnost je zatím nízká, ale počasí je příznivé, škody mohou nastat u druhů přenášejících viry.

Monitoring - okřídlení dospělci a bezkřídlé nymfy mohou být na listech nebo ukryty mezi nahloučenými listy apod. Nepřímo na přítomnost mšic upozorní výskyt predátorů a mšicomarů.

Ochrana - v závislosti na druhu a plodině. Přímé škody sáním kromě mšice makové

zatím nejsou (nízký výskyt - zakládání kolonií), ale u některých plodin je významný přenos **viróz** - ty je třeba začít ošetřovat při prvním výskytu dospělců.

Třásněnky

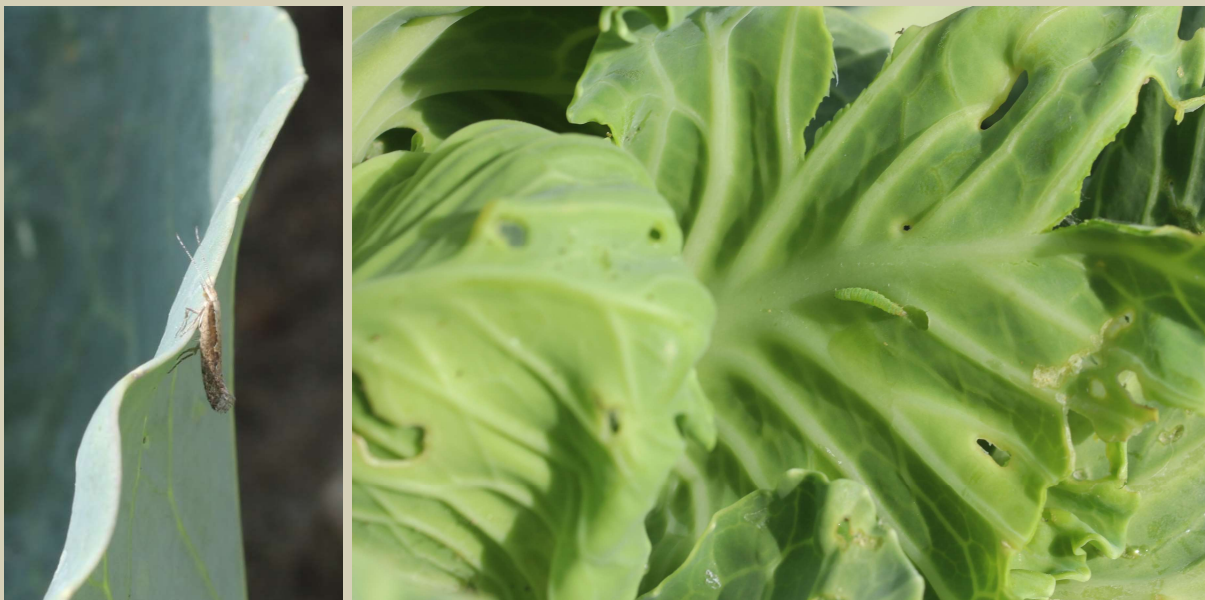
- početnost opět roste, naletují i do letošní cibule, škodlivost se bude zvyšovat. Pronikají do hlávek zelí, kde se v místě sání začínají tvořit nádorky.

Monitoring - tmaví dospělci a světlé nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částečky půdy/písku.

Ochrana - na cibuli při začínajícím poškození listů sáním, u zelí zabránit vniknutí do hlávek, kde jsou před účinky přípravků chráněny.

Užitečné organismy

- výskyt mšic láká do porostů predátory (pestřenky, slunéčka, zlatoočky) i parazitoidy (mšicomary). Při nízkém výskytu mšic dokáží regulovat jejich početnost bez nutnosti ochrany, ale záleží na poměru mšic a užitečných organismů. Dospělců mšicomarů je v porostech relativně hodně, slunéčka a další druhy jsou jen málo. Poměrně hojně zůstávají pavouci, na které má pozitivní vliv nižší intenzita ochrany.

Zápředníčků přibývá, někdy již překročen práh škodlivosti

Začátek hromadné migrace molic, někde i více než 10 dospělců/rostlinu

V řapících jsou ještě malé larvy krytonosců z pozdních kladení...

ale v porostech se vyskytují první brouci nové generace, kladoucí další vajíčka

Třásněnek zůstává v napadených porostech cibule stále hodně, někde jsou hojné i na listech/v hlávkách brukvovití zeleniny

Listy cibule mohou poškodit housenky můr, ale výskyt je na hranici pozorovatelnosti

Do hnijících rostlin česneku kladou vajíčka saprofágní druhy dvoukřídлых (much), které lákají dravé drabčíky

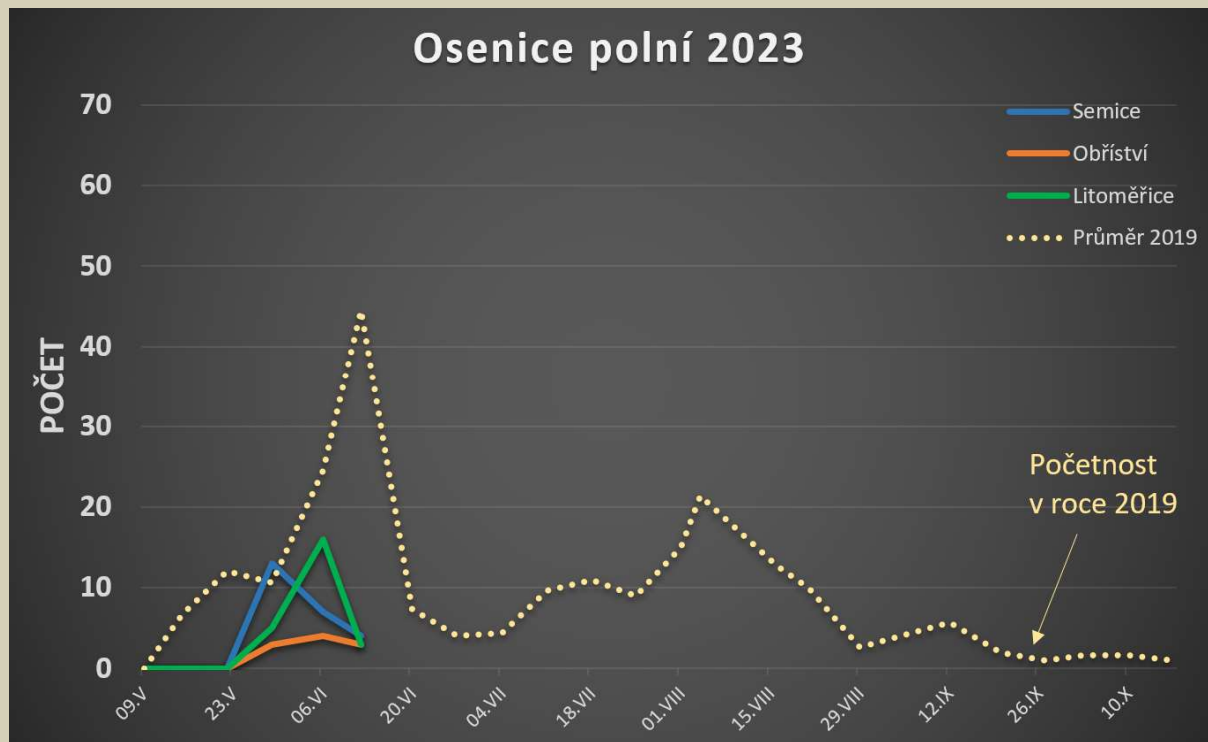
Larvy mandelinky na neošetřených výdrolech jsou krátce před kuklením

Odchyt **osenice polní** a **zápředníčka** do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - početnost 1. generace, zatím nízká

Zápředníček - v porostech první dospělci, kteří do lapáků zatím téměř nelétají

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v roce 2021 (průměr ze všech 3 lokalit)
- odchyt se snižují, housenky v porostech zatím nezjištěny

